

فرهنگ سیادت

آیت الله سید محمد کاظم مدرس یزدی

www.ketab.ir

مدرسی، سیدمحمدکاظم، ۱۳۴۰ -
فرهنگ سیادت / سیدمحمدکاظم مدرس مصلی (مدرسی). - قم: مؤسسه بوستان کتاب، ۱۴۰۱.
۵۲۰ ص. - (مؤسسه بوستان کتاب؛ ۳۱۸۵) (کلیات)

ISBN 978-964-09-2461-7

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیفا.
کتاب حاضر ویراست چاپ قبلی کتاب با عنوان «شکوه سیادت (پاسخ به پرسش‌ها)» تألیف محمدکاظم مدرسی است.
کتاب‌نامه: ص. [۵۰۳] - ۵۲۰؛ همچنین به صورت زیرنویس.
چاپ دوم: ۱۴۰۱.

۱. سیادت. الف. مؤسسه بوستان کتاب. ج. عنوان.

۲۹۷/۹۸

BP ۵۳/۷

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۸۹۸۱۸۹۷

ب ۱۴۰۱

www.ketab.ir

موضوع: کلیات

گروه مخاطب: تخصصی (طلاب و دانشجویان)

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۳۱۸۵

مسیلسل انتشار (چاپ اول و بازچاپ): ۸۱۲۹

بوستان کتب

فرهنگ سیادت

- نویسنده: آیت الله سید محمد کاظم مدرسی یزدی
- ناشر: مؤسسه بوستان کتاب
- لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب
- نوبت چاپ: دوم ۱۴۰۲ • شمارگان: ۳۰۰
- بها: وبسایت رسمی مؤسسه بوستان کتاب

تمامی حقوق نشر مکتوب و الکترونیک اثر متعلق به مؤسسه بوستان کتاب است

printed in the Islamic Republic of Iran

♦ دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفاییه)، ص پ ۳۷۱۸۵/۹۱۷، تلفن: ۳۷۷۴۲۱۵۵-۷، شماره: ۳۷۷۴۲۱۵۲، تلفن پخش: ۳۷۷۴۲۲۲۶
♦ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب یا همکاری ۱۷۰ ناشر)
♦ فروشگاه شماره ۲: تهران، خیابان انقلاب، بین وصال و فلسطین، پلاک ۹۵۱، تلفن: ۶۶۹۶۹۸۷۸
♦ فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع پاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۳۲۲۳۳۶۷۲
♦ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهار راه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۳۲۲۲۰۳۷۰
♦ فروشگاه شماره ۵ (رنگین کمان، فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، نیش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۴۳۱۷۹
اطلاع از تازه های نشر از طریق پیام کوتاه (SMS)، با ارسال شماره همراه خود به ۱۰۰۰۲۱۵۵ و یا ارسال درخواست به:

پست الکترونیک مؤسسه، E-mail: info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت، www.bustaneketab.com

با قدردانی از همکاری که در تولید این اثر نقش داشته اند:

- اعضای شورای بررسی آثار • ویراستار: محمدرضا منصفی سرونانی • اصلاحات حروف نگاری و صفحه آرایی: حسین محمدی
- نمونه خوانی: علی میری • کنترل فنی صفحه آرایی: سیدرضا موسوی منش • طراح جلد: محمود هدایی • اداره آماده سازی: حمیدرضا تیموری
- اداره چاپخانه: مجید مهدوی، ناصر منتظری و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی.

رئیس مؤسسه
محمدباقر انصاری

فهرست مطالب

۱۹	یادداشت نویسنده
۲۵	مقدمه
۲۹	جایگاه علم انساب (تبارشناسی)
۳۱	جایگاه نسب‌شناسی در اسلام
۳۴	کارکردهای علم انساب در اسلام
۳۵	۱. کارکردهای عمومی تبارشناسی
۳۶	۲. کارکردهای تبارشناسی سادات
۳۷	نسب‌نامه و ویژگی‌های آن
۳۸	نسب‌شناسان برجسته اسلامی
۴۰	برخی منابع نسب‌شناسی
۴۱	مبنای سیادت
۴۶	زمان و چگونگی کاربرد واژه «سید» یا «شریف» بر بنی‌هاشم و فرزندان پیامبر
۵۳	الف) شرفای مراکش (۹۵۱ - ۱۳۱۱ق)
۵۳	ب) شرفای مکه
۵۴	سابقه تاریخی واژه عام در مقابل سید
۵۶	سیادت و آثار حقوقی آن

- معرفی سادات ۶۰
- به‌کارگیری واژه «سید» برای غیرانسان‌ها ۶۶
- گستره واژه‌های «آل»، «اهل‌البيت»، «عترت»، «ذوی‌القربی» و «ذریه» ۶۹
۱. بررسی این واژه‌ها از دیدگاه لغت‌شناسان ۶۹
۲. بررسی واژه‌ها از دیدگاه روایات شیعه و اهل سنت ۶۹
- هاشم بن عبدمناف ۷۳
- علت ممنوعیت ذکر نام پدران پیامبر بعد از «عدنان» ۷۶
- تفاوت و تمایز بین سلسله‌های گوناگون سادات ۷۶
- جایگاه سادات از نسل پیامبر ۷۷
- علت نام‌گذاری بنی هاشم، به ویژه فرزندان پیامبر خدا، با عنوان «سید» ۸۰
- معانی گوناگون سیادت ۸۰
- انتساب به اجداد بنی هاشم ۸۱
- سید لقب پیامبر ۸۱
- سید لقب امام علی علیه السلام ۸۱
- سید لقب حسنین ۸۲
- دلایل اطلاق عناوین متنوع هاشمی، طالبی، علوی، شریف، سید، فاطمی و... بر سادات ۸۲
- معنای روایت «كُلُّ سَبَبٍ وَ نَسَبٍ يَنْقَطِعُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا سَبَبِي وَ نَسَبِي» ۸۵
- انگیزه ازدواج با خاندان رسالت و فرزندان پیامبر ۸۶
- چگونگی جمع آیات و روایات درباره نسب ۸۷
- میزان اعتبار پیوندهای خانوادگی پیامبر و اهل بیت علیهم السلام با خلفا ۸۸
- علت گزینش امامان معصوم علیهم السلام از نسل پیامبر ۹۰
- جایگاه و تأثیر اصالت و ریشه خانوادگی در فرزندان ۹۳
- آیات نقش وراثت در فرزندان ۹۵
- روایات بیانگر تأثیر وراثت بر فرزندان ۹۶

- ۱۰۰..... نظریه «نژادی» و نقش سادات در تمدن اسلامی
- ۱۰۰..... نظریات عامل تطور تاریخ
- ۱۰۱..... اشاره پیامبر و امامان معصوم به قرشی و هاشمی بودن خود
- ۱۰۳..... اشارات انمه به تبار و دودمان خود
- ۱۰۷..... میزان درستی افتخارورزیدن به اصالت خانوادگی
- ۱۰۸..... ارزش نسب در نگاه امام علی علیه السلام
- ۱۱۰..... سفارش ارسطو به اسکندر
- ۱۱۰..... ملاک ارزش در فرهنگ اسلامی
- ۱۱۲..... نقش اخبار طینت و سرشت در میزان امتیاز طبقاتی
- ۱۱۳..... یک نمونه از اخبار طینت
- ۱۱۴..... علت به کارنبردن واژه‌های سیدنا شریف برای پیامبر و امامان معصوم علیهم السلام
- ۱۱۷..... انتقال سیادت از طریق مادر (زنان)
- ۱۱۸..... شواهد دینی بر فرزند پیامبر بودن بنی الزهراء
- ۱۲۴..... مراد از «کوثر» در قرآن
- ۱۲۴..... معانی کوثر
- ۱۲۴..... دلایل معنای نسل فراوان برای واژه کوثر
- ۱۲۵..... سخن مفسران درباره معنای کوثر
- ۱۲۷..... لزوم احترام به سادات بر اساس آیه «مودت»
- ۱۲۸..... دلایل پذیرش تفسیر اول
- ۱۲۹..... انگیزه و معنای سلام حضرت زهرا علیها السلام بر سادات تا روز قیامت
- ۱۳۱..... سیادت و قرابت با رسول الله از دیدگاه مسلمانان دیگر
- ۱۳۵..... جایگاه بنی هاشم و سادات در نزد سران حزب مخالف اهل بیت
- ۱۳۷..... راه اثبات هویت سیادت در زمان‌های گذشته
- ۱۳۷..... راه‌های اثبات نسب

مقدمه

امروزه به دلیل گسترده‌گی نسل سادات و فرزندان پیامبر اعظم، کمتر می‌توان درباره «سیادت» گفتاری را به صورت مکتوب یافت، چراکه برخی بر این باورند که روزگار کنونی عصر دانش و خردمندی است و پرده‌های ابهام‌آفرین و تردید‌آمیز باید به کمک منطق و استدلال از چهره حقایق به کنار رود و چهره راستین آن درخشان شود. آنان باور دارند با دستاوردهای بشر امروز، امکان رسیدن به حقیقت با قطع نظر از راه وحی - بیشتر فراهم شده است و انسان‌ها بدون ترس از لغزشیدن در این راه‌ها می‌توانند خود را با شتابی سرسام‌آور به مقصد برسانند؛ اما این نگاه، موجه نیست. بیشتر دانش‌های امروزی، تجربی است و از راه آزمون و خطا به دست می‌آید و هیچ تضمینی برای رساندن انسان به مقصد ندارد. به گفته دانشمندان، علم تجربی نیز چنین حقیقت محضی را نمی‌جوید؛ با این حال اسلام همین روش تجربی در حال صیورورت را برای رفع نیازمندی‌ها و تأمین رفاه بشر تأیید کرده و به آن فرامی‌خواند.

ما شیعیان باور داریم که یگانه راه صواب برای سعادت انسان دیروز و امروز و فردا پیمودن راه محمد و آل محمد است. با پیوستن به گنجینه علم الهی و پیشوایی انسان‌های معصوم، آزمون و خطا جایی ندارد؛ زیرا پیامبر برای اثبات حقانیت خود و تجلی وجودش در همه اعصار، نشانه‌های روشنی از خود گذاشته که برترین این نشانه‌ها، کتاب وحی آسمانی (قرآن) است.

نشانه زنده دیگر آن حضرت، فرزندزادگان اویند؛ آنان که معجزه‌وار با تحمل ستم‌های گزاف، پیوسته همانند ستارگان در تاریکی گیتی می‌درخشند و با حضور روشنائی بخش خود نشانه‌ای زنده و حسی از وجود و دعوت پیامبر اعظم را با خود دارند.

توجه ویژه به درک جایگاه خاص و ارزش معنوی والای فرزندان پیامبر، یادآور مسئولیت‌های عظیم سادات در جایگاه نماد روشن رسالت و کوثر ولایت است؛ نمادی که برای سادات و دیگران مسئولیت می‌آفریند.

دودمان رسول خدا در طول تاریخ، خوش درخشیده‌اند. برخی در عرصه‌های دفاع از دین و شرف و ناموس مسلمانان از جان و مال و اندیشه خود گذشتند، گروهی با قیام‌های هدفمند خود به مبارزه با کژی و ظلم همت گماردند و جمعی دیگر با علم و تقوا، زعامت فکری و رهبری دینی جوامع مسلمان را بر عهده گرفتند و برای حل مشکلات اعتقادی، اخلاقی و عملی جوامع کوشیدند.

این کتاب نکاتی را درباره «سیادت» دربردارد که می‌تواند پاسخ‌گوی پرسش‌های کلامی، تاریخی، حقوقی، تفسیری، اجتماعی و اخلاقی کسانی باشد که خود را به این مفهوم علاقه‌مند می‌بینند.

گفتنی است نسخه نخست این اثر در قالب پرسش و پاسخ و با عنوان شکوه سیادت به مناسبت برگزاری «دومین همایش خاندان مدرسی یزدی» در سال پیامبر اعظم (۱۳۸۵ ش) و در آستانه میلاد باسعادت آخرین وصی الهی، حضرت بقیة اللہ الاعظم علیه السلام تدوین یافت و عالمان و فرهیختگان این دودمان از آن استقبال کردند که همگی از سادات طباطبایی بودند؛ اما با تغییر ساختار و حذف و اضافات و بازنگری در آن به فرهنگ سیادت تغییر نام یافت. امید است این اثر

ناچیز شامل عنایت عمود سلسله سادات، یعنی پیامبر اکرم و نقابت عظمای آن یعنی حضرت بقیه الله الاعظم علیه السلام قرار گیرد.

از همه دوستانی که در گردآوری و نگارش این کتاب یاری رساندند؛ به ویژه از تورچشمی فاضل ارجمند سید محمدحسن مدرسی - طول الله عمره و رزقه العلم و العمل و العبودیه - سپاسگزاری می کنم. از برادر فاضل و ادیب آقای شیخ سعید احمدی - ادام الله توفیقاته - نیز بسیار سپاسگزارم که با علاقه و عشق به عموم سادات، ویرایش این اثر را بر عهده گرفت و در مسیر انتشار آن نیز ما را یاری و همراهی کرد؛ هم چنین از دست اندرکاران مؤسسه وزین بوستان کتاب که امکان آماده سازی و چاپ درخور این اثر را فراهم آوردند، صمیمانه متشکرم.

سید محمدکاظم مدرسی یزدی

۲۷ رجب ۱۴۴۳

میعت رسول اعظم صلی الله علیه و آله

۱۴۰۰/۱۲/۱

www.ketab.ir